

**DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z PRZYRODY/BIOLOGII
DLA UCZNIÓW Z OPINIĄ LUB ORZECZENIEM
PORADNI PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNEJ**

Uczeń o niższym niż przeciętny rozwoju umysłowym

- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań,
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie,
- wydłużanie czasu na odpowiedź,
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych np. ilustracje, ruchomy alfabet,
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego,
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- zajęcia w ramach zespołu dydaktyczno –wyrównawczego, gdzie szczególnie u młodszych dzieci należy oprócz wyjaśniania bieżących zagadnień programowych usprawniać funkcje poznawcze (procesy intelektualne i percepcyjne); zajęcia dodatkowe są niezbędne, bowiem dziecko z inteligencją niższą niż przeciętna nie jest w stanie opanować tych umiejętności tylko dzięki pracy na lekcji i samodzielnej nauce własnej w domu,
- należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach,
- zwiększenie potrzebnej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału.

Dysleksja

- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów,
- ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisanie zmniejszenie ilości zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy ucznia,

- ograniczenie pisemnych sprawdzianów do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania,
- preferowanie wypowiedzi ustnych, sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału, pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne,
- unikanie wyrywania do odpowiedzi, jeśli to możliwe uprzedzanie ucznia (na przerwie lub na początku lekcji), że będzie dzisiaj pytany,
- dobrze jest posadzić ucznia blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu,
- należy zadbać o to, aby zadania były interesujące, warto zmieniać sposoby nauczania, modyfikować zadania tak, aby były one interesujące i nowatorskie,
- nagradzanie ucznia za poprawę wyników w nauce, nie krytykowanie, nie ocenianie negatywnie wobec klasy,
- niewymaganie, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst (teksty źródłowe, trudny język),
- dawanie więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas, samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomaganie w ich odczytaniu,
- przygotowywanie, w miarę możliwości, sprawdzianów i kartkówek w formie testów,
- uwzględnianie trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem źródłowym, dawanie więcej czasu, instruowanie lub zalecanie przeczytania tekstu wcześniej w domu,
- nieomawianie błędów wobec całej klasy,
- nieobniżanie ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach,
- sprawdzanie, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracanie wielkości notatek,
- przypadku trudności z odczytaniem pracy ustne odpytywanie ucznia,
- pozwalanie na wykonywanie prac na komputerze.

Dysgrafia

- dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania wiedzy, a nie treści,
- wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne (np. jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepisać ustnie z tego zakresu materiału),
- wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów),
- nie krytykowanie estetyki pisma, nie ocenianie negatywnie wobec klasy.

Dysortografia

- dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania i oceniania wiedzy z tego zakresu,
- ocenianie tylko merytorycznej strony pracy,
- pozwolenie uczniom na korzystanie ze słowników ortograficznych podczas pisania prac klasowych,
- nie krytykowanie i nie ocenianie negatywne wobec klasy za błędy ortograficzne, fonetyczne, interpunkcyjne itd.

Uczeń zdolny

- stosowanie zasad indywidualizacji, stopniowania trudności, systematyczności, udzielania pomocy koleżeńskiej, powierzanie odpowiedzialnych ról,
- stosowanie takich metod pracy, jak: metody aktywizujące, problemowe, praktycznego działania, zespołowe z uwzględnieniem indywidualnych zdolności (asystent, lider), wskazane są zadania o zwiększonym stopniu trudności (karty pracy), analiza tekstów i artykułów naukowych, uczestnictwo w konkursach, olimpiadach przedmiotowych lub artystycznych, przynależność do kół zainteresowań.

Uczeń z zaburzeniami zachowania oraz zaburzeniami koncentracji uwagi

- przekazywanie krótkich poleceń,
- wydawanie jasnych, precyzyjnych poleceń (na raz tylko jedno polecenie),
- utrzymywanie kontaktu wzrokowego,

- organizacja środowiska pracy - miejsce w pierwszej ławce, porządek, ograniczenie ilości bodźców,
- angażowanie ucznia w drobne sprawy na rzecz klasy,
- zezwolenie na uzgodnione formy aktywności fizycznej,
- chwalenie ucznia przynajmniej raz dziennie, stwarzanie sytuacji zapewniających sukces,
- pobudzanie zainteresowań ucznia,
- przypominanie o regułach, przypominanie o samokontroli i sprawdzaniu,
- opracowanie zrozumiałego dla ucznia kontraktu,
- rutyna w postępowaniu,
- wyznaczanie konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze, możliwe do zrealizowania,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- skracanie zadań – dzielenie ich na części,•Sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzanego materiału,
- zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu,
- skracanie prac domowych,
- dzielenie dłuższych sprawdzianów na części, wydłużanie czasu odpowiedzi,
- korzystanie z programów edukacyjnych dostosowanych do możliwości ucznia,
- zachęcanie do zadawania pytań,
- angażowanie ucznia w konkretne działania, stosowanie wzmocnień pozytywnych,
- akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowania,
- szukanie i przekazywanie uczniowi informacji na temat sposobów rozładowywania napięcia, które są akceptowane w klasie,
- skupianie uwagi ucznia na tym co najważniejsze –kolor, podkreślenie,
- formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty,
- stosowanie powtórzeń,
- konsekwencja w działaniu,
- współpraca z rodzicami.

Uczeń z Zespołem Aspergera

- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia,

- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażen wieloznacznych, a także pojęć abstrakcyjnych, wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń -wrogość; używanie prostego i jednoznacznego języka, unikanie ironii, dowcipów, przenośni, idiomów (chyba, że wiemy, że uczeń prawidłowo je zrozumie),
- w związku z trudnościami w prawidłowym odczytaniu przez ucznia sygnałów pozawerbalnych, każdy wyraz twarzy i gest powinien być poparty informacją słowną,
- kreatywne wykorzystywanie zainteresowań ucznia,
- wspomaganie rozwoju umiejętności komunikacyjnych (słownictwo, rozumienie); dbanie o pozytywną więź z dzieckiem, praca w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia – pochwały, nagradzanie,
- wdrażanie i oczekiwanie od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole; pomoc w sytuacjach przeżywanego stresu poprzez przewidywanie, zapobieganie, rozumienie przyczyn i rozwiązywanie stresujących sytuacji,
- wspieranie i umożliwianie kontaktów społecznych - sukcesywne (nie jednorazowe) zapoznawanie ucznia z planem budynku szkolnego - indywidualne oprowadzanie po szkole i wyjaśnianie przeznaczenia pomieszczeń,
- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych),
- zwrócenie uwagi (diagnoza) na możliwą nadwrażliwość ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie reagowanie (np. nadwrażliwość słuchowa -zniżanie tonu głosu podczas rozmowy, wzrokowa - tworzenie stonowanych dekoracji w klasie itp.),
- kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia, zwracanie się do niego po imieniu,
- robienie przerw między wypowiedzianymi zdaniami, tak by dać uczniowi możliwość ich przetworzenia,
- powtarzanie polecenia, sprawdzanie stopnia jego zrozumienia,
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia,
- nie przekazywanie zbyt wielu informacji, a gdy chodzi o polecenia, to wystarczy jedno, co da pewność jego wykonania przez ucznia (dla pewności, można poprosić, aby opisał je własnymi słowami),
- w razie potrzeby dyskretne zapisywanie uczniowi poleceń (w dużym skrócie i jasnej formie) - do wykonania w danym dniu - w notesie, który ma na ławce,

- sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań: Co się wydarzyło? Gdzie? Kiedy? Dlaczego? itp.;
- używanie krótkich zdań, prostego i jednoznacznego języka - podawanie jasnych instrukcji,
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny, popieranie ich tekstem pisanym, obrazem, ilustracją, filmem,
- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażen wieloznacznych; wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń –wrogość,
- organizowanie zajęć związanych z wyjaśnianiem znaczenia niektórych słów, przysłów, powiedzeń czy metafor,
- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych,
- dzielenie zadania na wieloetapowe krótsze części,
- zadawanie krótszych prac domowych w sytuacji, gdy rodzice zgłaszają, że nauka w domu trwa godzinami,
- w miarę możliwości sprawdzanie wiedzy ucznia w formie przez niego preferowanej (np. zamiast śpiewać piosenkę może powiedzieć jej tekst),
- dostosowanie pomocy dydaktycznych i zadań do zainteresowań ucznia (np. obliczanie różnicy czasu na podstawie rozkładu jazdy autobusów),
- wykorzystywanie wąskiej i fachowej wiedzy oraz zainteresowań ucznia podczas prowadzenia lekcji,
- umożliwianie uczniowi - w określonych sytuacjach, a nie zawsze, kiedy ma na to ochotę - mówienia o swoich pasjach i zainteresowaniach,
- niezakładanie, że uczeń nie słucha i nie uczestniczy w toku lekcyjnym, jeżeli nie nawiązuje kontaktu wzrokowego, czy też siedzi bokiem do nauczyciela.